

**Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес технологій «УАБС»
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування**

Гроші і кредит

Лекція 5 Грошові системи

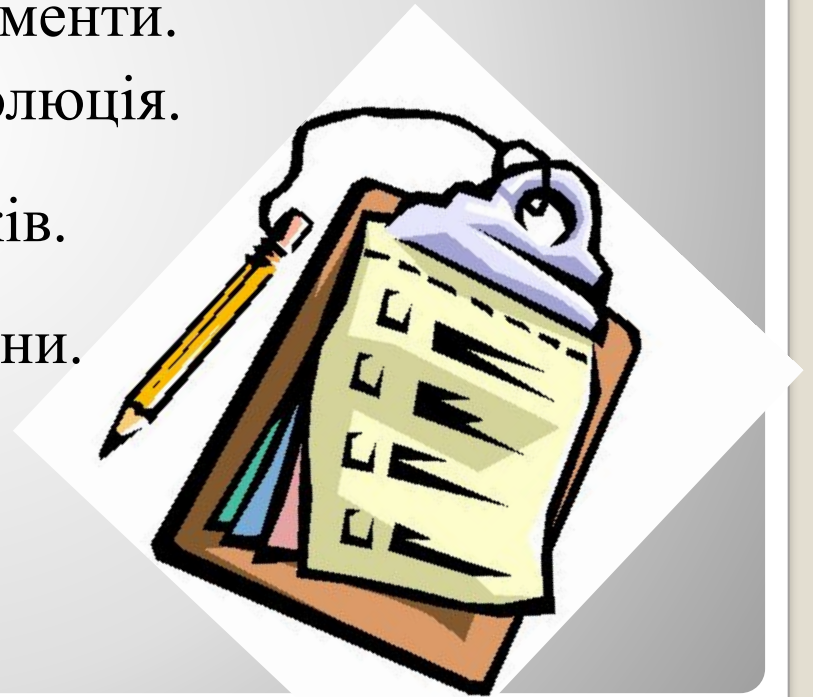

**Мордань Євгенія Юріївна,
к.е.н., ст. викладач
кафедри ФБСС**

Структура лекції

1. Суть грошової системи та її елементи.
2. Типи грошових систем та їх еволюція.
3. Форми безготівкових розрахунків.
4. Сучасна грошова система України.

Суть грошової системи та її елементи

Грошова система - це сформована історично і закріплена національним законодавством форма організації устрою грошового обігу в країні.

Грошова система сформувалася з виникненням і утвердженням капіталістичного виробництва, централізованості держави і національного ринку. Грошова система складається історично, регламентується законами держави та іншими юридичними актами

Суть грошової системи та її елементи

Суть грошової системи та її елементи

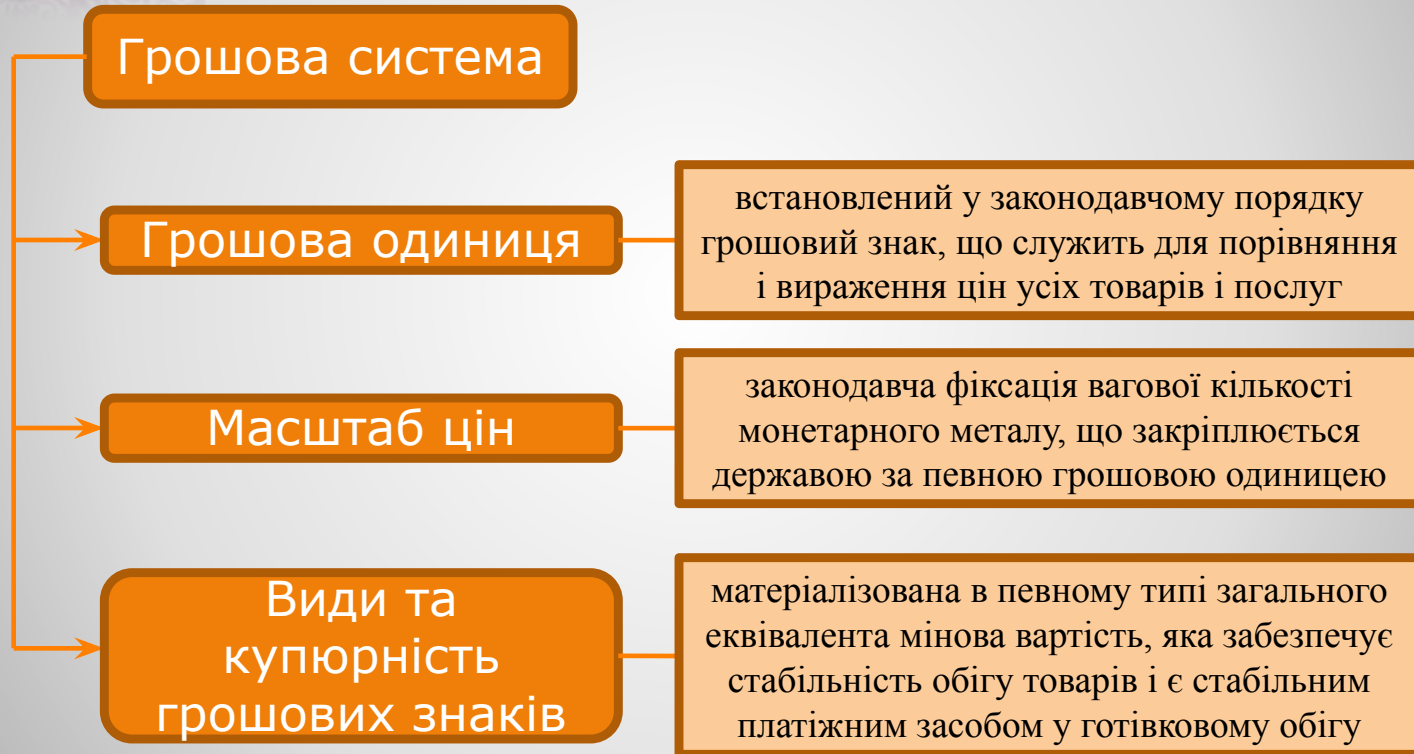
Об'єкти регулятивного впливу грошової системи

Суть грошової системи та її елементи

Структура (елементи) грошової системи

Суть грошової системи та її елементи

Форми грошей визначаються відповідними юридичними актами.

До них відносяться: *банківські білети, казначейські білети та розмінні монети.*

Суттєва відмінність видів грошових знаків у механізмі їх емісії.

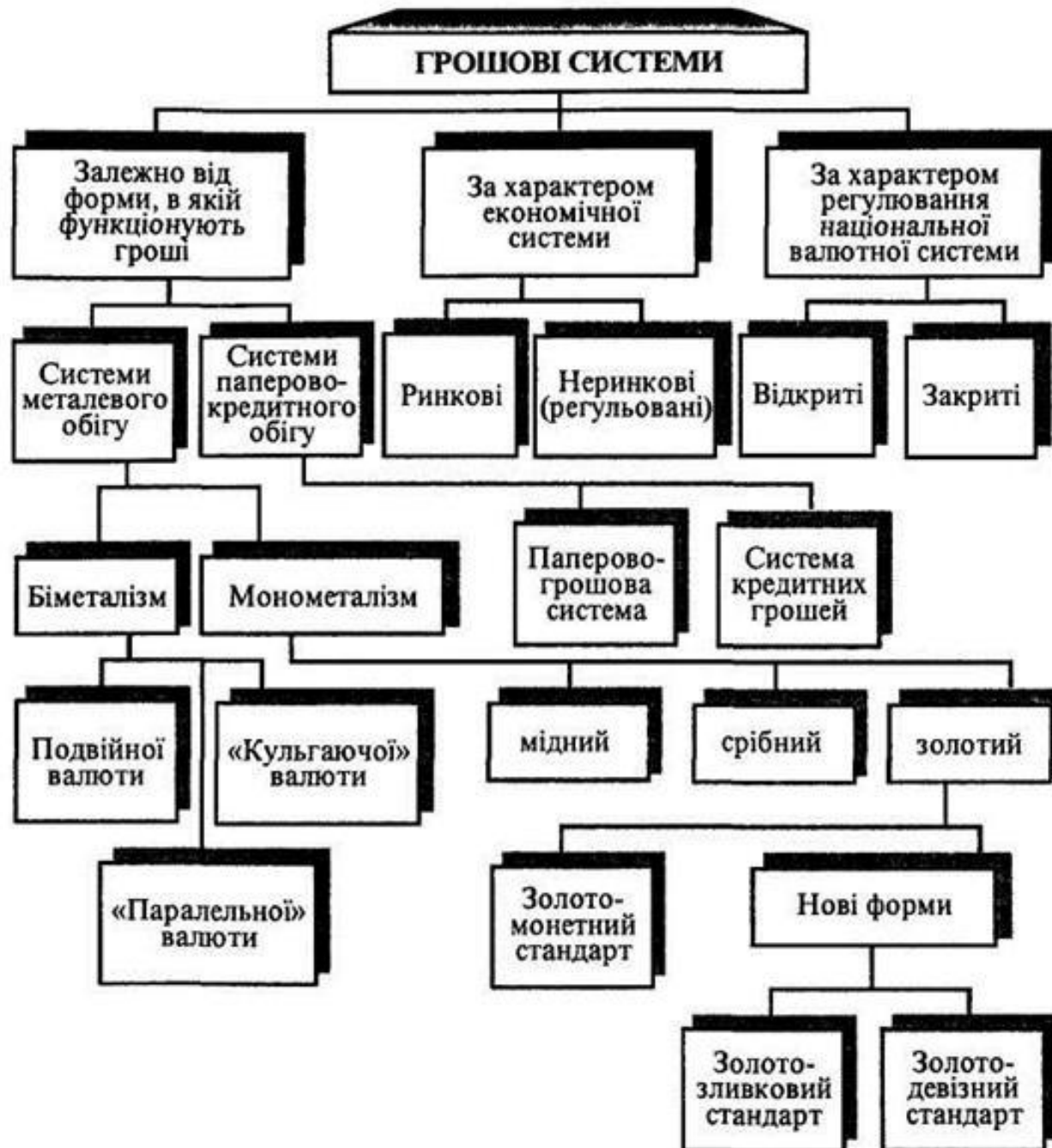
- ❖ Випуск банкнот зумовлює кредитна емісія центрального банку. Банкнотні білети надходять у сферу обігу в зв'язку з видачею кредиту, його погашення зумовлює вилучення грошових знаків з обігу.
- ❖ Казначейські білети випускаються в обіг під час бюджетної емісії, яка проводиться міністерством фінансів (казначейством)

Суть грошової системи та її елементи

Структура (елементи) грошової системи

Типи грошових систем

Неринкова грошова система характеризується:

- Наявністю значних обмежень функціонування грошей. Виразитися це може у виді систем функціонування талонів, карток замість грошей.
- Використанням адміністративних методів регулювання грошового обігу. Виражається це в раціональній видачі грошей, лімітуванні кредитів і т.д.
- Розмежуванням сфер наявного і безготівкового звертання грошей.
- Забороною визначених грошових операцій.
- Здійсненням контролю за грошовими операціями юридичних осіб і громадян і ін.

Грошову систему **ринкового типу** характеризує вільне функціонування грошей. Зберігаються тільки певні обмеження проведення грошових операцій на рівні банків. Регулювання грошового обігу проводиться економічними методами, що впливають на обсяг, динаміку і структуру грошової маси.

Відповідно до механізму регулювання валютних відносин

У **відкритій** грошовій системі відсутні обмеження на проведення валютних операцій. Режим регулювання валютних відносин і визначення валютного курсу забезпечують органічне включення національної економіки у світову.

Грошова система **закритого** типу передбачає використання валютних обмежень, що обумовлюють ізоляцію національної економіки від світової. З цієї причини валютний курс не відображає реальної інвалютної ціни грошової одиниці країни і фактично виступає як формальний елемент грошової системи.

Відповідно до загальних законів функціонування грошей

- **Саморегулюючими** були системи обігу металевих грошових знаків - монет. Основою регулювання виступала рівність вартості, яку виражали монети в звертанні і вартості металу, що вони містили в собі.
- **Регульована грошова система** - це система, за якої держава бере на себе зобов'язання щодо забезпечення сталості емітованих від її імені грошових знаків. Регульовані грошові системи поділяються на кілька видів. Залежно від характеру механізму регулювання пропозиції грошей виділяють системи паперового та кредитного обігу.

Типи грошових систем

Грошова система

Форми функціонування грошей

Системи
металевого
обігу

Паперово-
грошова
система

Системи
кредитних
грошей

Біметалізм

Монометалізм

Система паперово-грошового обігу може здійснюватися у двох формах

- Емісія грошових знаків (казначейських білетів) державним казначейством.
- Прямого використання кредитної емісії центрального банку для покриття дефіциту державного бюджету. У цьому разі грошові знаки матимуть форму банківських білетів.

у залежності від видів грошей (товарної або знакової вартості) грошова система буває 3-х типів

- Грошова система металевого обігу, що базувалася на дійсних грошах (срібло і золото), виконувала всі 5 функцій грошей, а банкноти, що оберталися, обмінювалися на дійсні гроші.
- Грошова система паперового обігу.
- Грошова система кредитного обігу. В них дійсні гроші витісняються знаками вартості, і в обігу знаходяться паперові, або кредитні гроші.

БІМЕТАЛІЗМ - це грошова система, при якій роль загального еквівалента закріплена за двома металами - сріблом і золотом.

3 різновиди біметалізму:

1. Система паралельної валюти - при цій системі зазначене співвідношення встановлюється стихійно на ринковій основі.
2. Система подвійної валюти - при цій системі таке співвідношення визначається державою.
3. Система «кульгаючої» валюти - один з видів монет вироблявся в закритому порядку

МОНОМЕТАЛІЗМ - це грошова система, при якій один метал (золото або срібло) служить загальним еквівалентом.

3 різновиди золотого монометалізму:

- 1. Золотомонетний стандарт** характеризувався золотим обігом, вільним карбуванням монет, безперешкодним обміном монет на золото і вільним рухом золота між країнами. Закон грошового обігу діяв автоматично.
- 2.** Після війни запропонували **ЗОЛОТОЗЛИВКОВИЙ** стандарт. Вільного карбування монет не існувало, розмір банкнот на золото було обмежено вартістю зливків.
- 3.** У країнах які не володіли великими запаси золота, запровадили систему **ЗОЛОТОДЕВІЗНОГО** стандарту, при якому банкноти обмінювалися на девізи, розмінні на золото (платіжні засоби в іноземній валюті). Таким чином виникла валютна залежність одних країн від інших.

Золотий монометалізм

Стадії розвитку

Основні ознаки

Золотомонетний стандарт

- безпосередній обіг золотих монет;
- відкрите карбування монет із золота;
- законодавча фіксація валового вмісту золота у грошовій одиниці;
- вільний обмін банківських білетів на золоті монети;
- централізація емісії банківських білетів;
- вільний рух золота між країнами.

Золотозливковий стандарт

- золоті монети в обіг не випускалися, але держава гарантувала обмін банкнот центрального банку на стандартні зливки золота.

Золотодевізний або золотовалютний стандарт

- держава зберігала фіксацію золотого вмісту національної валюти;
- курс національної валюти щодо іноземних формувалася на основі їх золотого паритету;
- дозволявся вільний обмін національної валюти на розмінну на золото іноземну валюту (девiзу).

паперово-грошовий обіг

Для системи **паперово-грошового обігу** характерна **паперова емісія**, що може виступати в двох формах:
випуск грошових білетів державною скарбницею перерозподіл паперового дефіциту.

Система кредитного обігу

- це випуск і рух грошових знаків, що виникають на основі кредиту.

Кредитна емісія забезпечує еластичність грошового обігу і дозволяє, на відміну від бюджетної емісії, легко збільшувати або зменшувати кількість грошей у звертанні.

Бреттон-Вудська грошова система

- Золото виконувало функцію світових грошей. Воно виступало засобом остаточних розрахунків між країнами і загальним утіленням суспільного багатства.
- Крім золота, у міждержавному обороті використовувався долар США й англійський фунт стерлінгів, але з більш вузькою сферою дії.
- Долар США обмінювався на золото в казначействі США по офіційно встановленій угоді, а з 1954 року - Центробанками й Урядами установчих країн МВФ. При цьому ціна золота на вільних ринках складалася на базі офіційної ціни США і до 1968 року не відхилялася від її.
- Національні грошові одиниці вільно обмінювалися на долари через центральні банки і між собою. Обмін вироблявся по твердо встановленим МВФ співвідношенням.

Ямайська грошова система

- Світовими грошми є спеціальні права запозичення в МВФ - СДР, вони ставали міжнародною рахунковою одиницею.
- Долар США зберігав важливе місце в міжнародних розрахунках, валютних резервах інших країн і відігравав важливу роль при розрахунках вартості СДР.
- Юридичні була довершена демонетизація золота, тобто золото втратило грошові функції і відбулося скасування його офіційної ціни. Однак золото залишилося резервом держави і використовується для придбання ключових грошових одиниць інших країн.

Форми безготівкових розрахунків

Платіжне доручення — це документ, який містить наказ платника банку про списання з його рахунка певної суми та перерахування її на рахунок одержувача

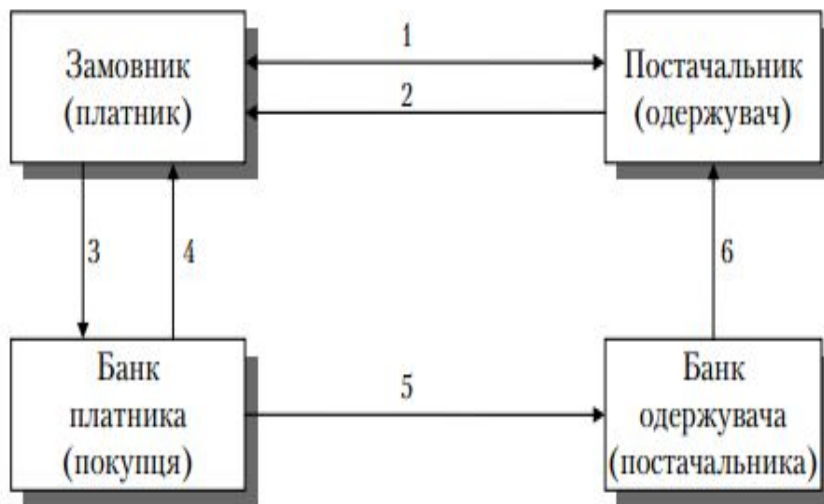

Рис. 4.2. Документообіг при розрахунках платіжними дорученнями

- 1) Укладання контракту;
- 2) Надання послуг, виконання робіт;
- 3) Передача платіжного доручення банку для списання з рахунка платника суми платежу;
- 4) Витяг з розрахункового рахунка про списання коштів;
- 5) Платіжне доручення про зарахування платежу на розрахунковий рахунок одержувача;
- 6) Витяг з розрахункового рахунку платежу;

Платіжна вимога-доручення — це комбінований розрахунковий документ, який об'єднує платіжну вимогу і платіжне доручення. Частина документа — «платіжна вимога» заповнює одержувач, а частину — «доручення» заповнює платник при згоді на оплату

Рис. 4.3. Рух документів при розрахунку платіжними вимогами-дорученнями

1. Укладення угоди між постачальником і покупцем з установленням форми розрахунку у вигляді розрахунку за допомогою платіжної вимоги-доручення.
2. Відвантаження товару покупцеві (замовнику).
3. Відправлення постачальником на адресу покупця документів на відвантаження товарів із заповненим постачальником вимогою-дорученням.
4. Дооформлення покупцем (платником) вимоги-доручення і передача його у свій банк на оплату.
5. Витяг з розрахункового рахунка, який надається банком платнику про здійснення платежу на адресу постачальника.
6. Передача банку постачальника документів про право зарахування платежу на розрахунковий рахунок постачальника.
7. Витяг з розрахункового рахунка про зарахування платежу на рахунок постачальника.

Розрахунковий чек – документ, який містить доручення чекодавця(платника) банку про перерахування з його рахунка певної суми грошей на рахунок чекоотримувача (одержувача) при здаванні ним чека в банк.

1. Замовлення в банку чекової книжки
2. Видача покупцеві чекової книжки з депонуванням зазначеної в книжці суми
3. Постачання товару(виконання робіт, надання послуг) постачальником
4. Передавання чека покупцем постачальникові в оплату товару або послуг
5. Передавання банку чека для його оплати банком платника.
6. Передавання документів банку покупця
7. зарахування коштів на розрахунковий рахунок постачальника
8. Витяг з рахунка депонованих сум
- 9.Витяг про зарахування відповідної суми на рахунок постачальника.

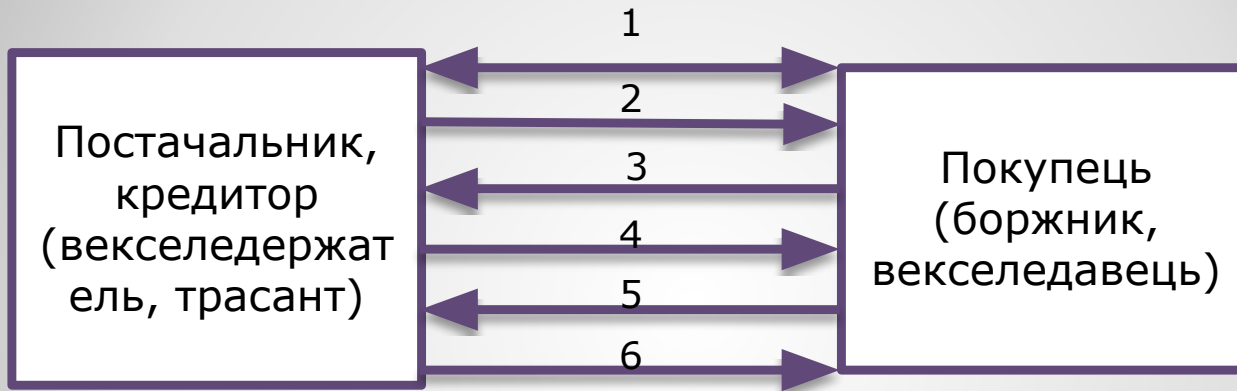
Акредитив- це розрахунковий документ, який містить доручення банку платника банку одержувача оплатити товар(послуги) лише при виконанні одержувачем умов, указаних в акредитиві.

1. Укладання угоди про поставку товарів з розрахунком в вигляді акредитива
2. Завдання на розроблення акредитива із зазначенням суми платежу, термінів і умов його розкриття.
3. Повідомлення банку платника про розроблення акредитива.
4. Повідомлення банку постачальника про відкриття акредитива і про його умови
5. Ознайомлення постачальника з умовами акредитива.
6. Відвантаження товару, надання послуг, виконання робіт.
7. Передача банку всього комплексу підписаних покупцем документів, прередбачених акредитивною угодою.
8. Повідомлення банку-емітента про використання акредитиву.
9. Витяг з розрахункового рахунка про зарахування коштів на рахунок постачальника.
10. Надання витягу документів про використання акредитива.

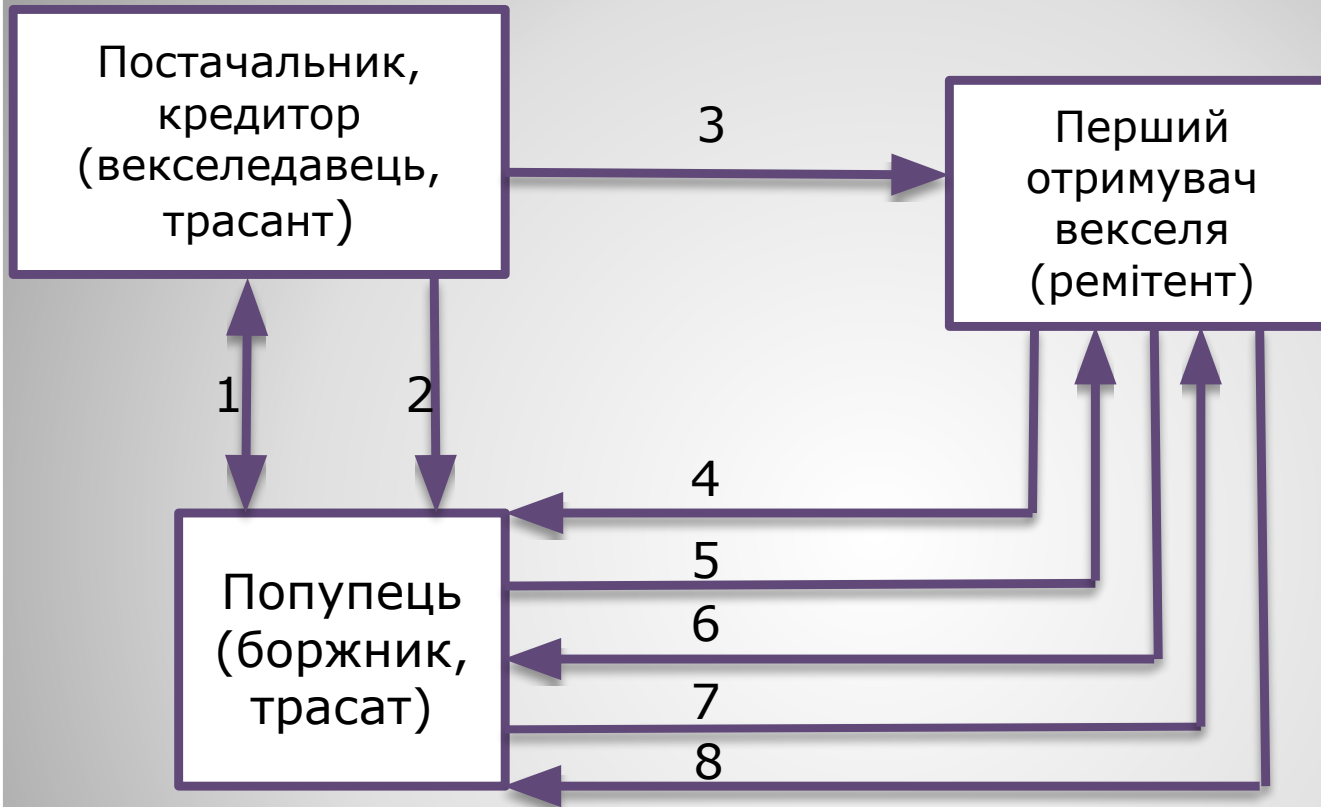
Вексель- це боргове зобов'язання чітко визначеної форми (цінний папір), що надає незаперечне право на одержання зазначеної в ньому суми грошей у термін, який указано у векселі.

Розрахунок за простим векселем

1. Укладання угоди між покупцем і продавцем з установленням форми розрахунку у вигляді розрахунку за допомогою простого векселя
2. Поставка товару(надання послуг) покупцеві(замовнику)
3. Виявлення боржником векселя
4. Пред'явлення кредитором векселя для оплати в момент, визначений як термін розрахунку за векселем.
5. Переказ грошей боржником на користь кредитора(продавця)
6. Повернення погашеного векселя.

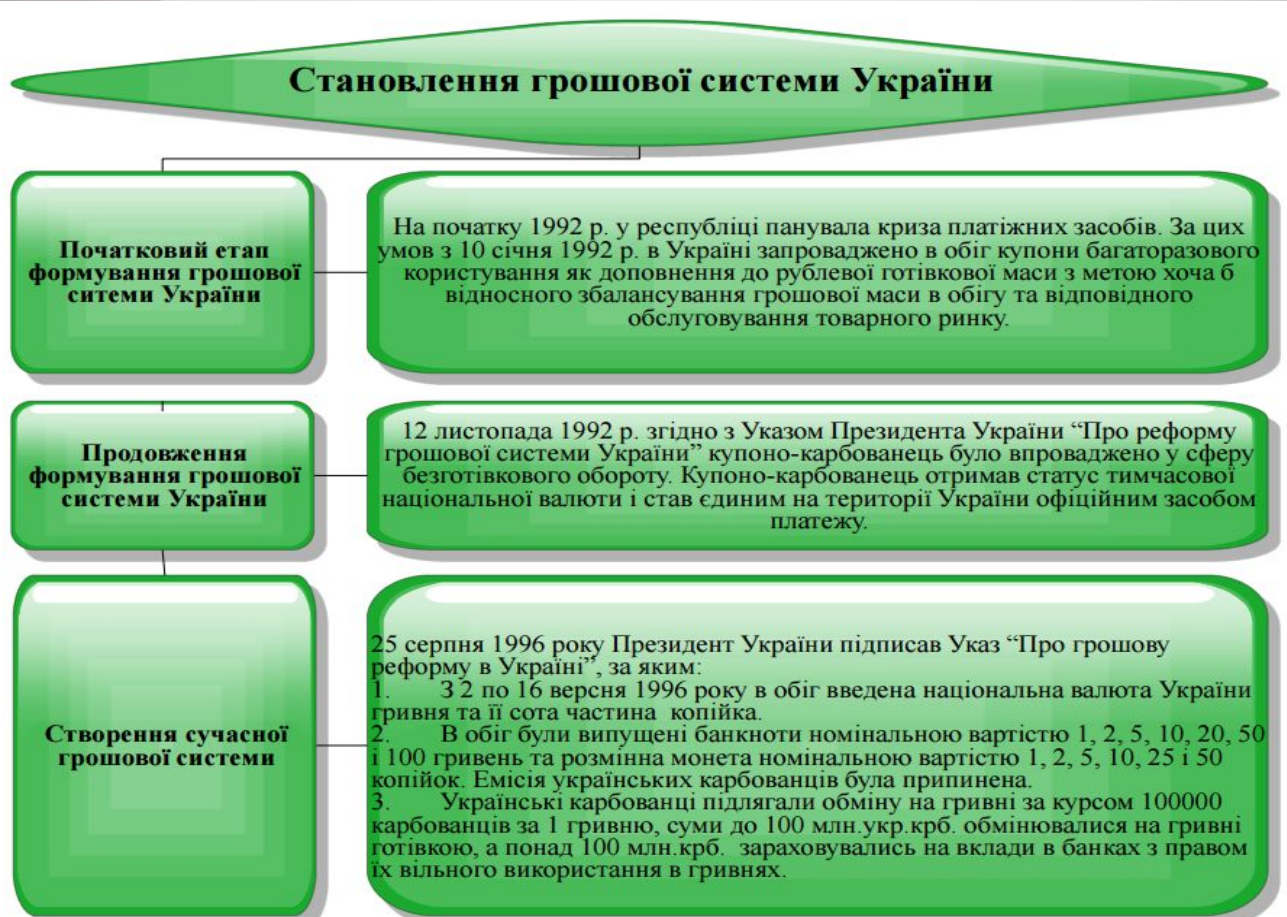
Розрахунок за переказним векселем

1. Угода між постачальником і покупцем про поставку товару(надання послуг) з розрахунком через виявлення переказного векселя.
2. Поставка товару покупцеві(боржнику)
3. Виставлення векселя кредитором(трасантом) третій особі, яка й отримує вексель (ремітент)
4. Пред'явлення ремітентом векселя божнику для акцепту.
5. Акцепт векселя боржником(трасатом)
6. Пред'явлення векселя боржникові для оплати.
7. Оплата векселя
8. Погашення векселя

Сучасна грошова система Україна

Особливості становлення
грошової системи України

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 1 ГРИВНЯ ЗРАЗКА 2006 РОКУ

1. Папір

Банкнота надрукована на нетонованому папері.

2. Водяний знак

Зображення в різних тонах портрета, що повторює портрет, надрукований на лицьовому боці банкноти, утворене внутрішньою структурою паперу, видиму під час розглядання банкноти проти світла і розташоване у встановленому місці. Світлий елемент водяного знака у вигляді графічного знака гривні.

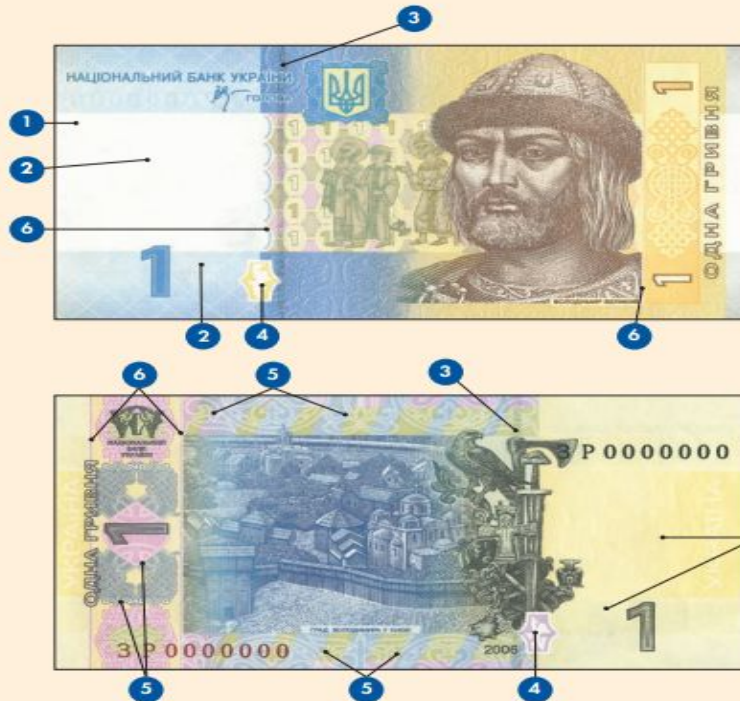
3. Захищена стрічка

Повністю занурена в товщу паперу полімерна стрічка, на якій розміщено прозорі зображення у прямокутну та переривчасту вигляді: "1 ГРН", тризуб та підкреслене цифрове позначення номіналу "1".

4. Наскрізний елемент (суміщене зображення)

Зображення, що виконані в одному місці на лицьовому (а) та зворотньому (б) боках банкноти, під час розглядання яких проти світла (а) і з лицьового боку проглядає ятера "У".

5. "Орловський" друк

Вид спеціального друку, який утворює зображення, що виконані графіками різного кольору з різкою зміною одного кольору на інший без розривів і зміщень графічних елементів цих зображень (ліній, площин).

6. Мікротекст

Написи, що повторюються, можна прочитати за допомогою збільшувального скла.

Розмір банкноти (63 x 118) мм

На банкноті розміщені інші елементи захисту, що визначаються візуально під час збільшення зображення (позитив та негатив зображення мікротексту), та елементи, що визначаються загативними детекторами і за допомогою приладів в ультрафіолетових, інфрачервоних променях, а також під час перерахування на високошвидкісних сортувальних машинах.

ДО УВАГИ НАСЕЛЕННЯ!
У РАЗІ ВІДСУТНОСТІ НА БАНКНОТІ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ АБО ЇХ НЕВІДПОВІДНОСТІ ВКАЗАНИМ ВИМОГАМ, БАНКНОТУ СЛІД ПРЕД'ЯВИТИ В УСТАНОВУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ АБО МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
www.bank.gov.ua

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 2 ГРИВНІ ЗРАЗКА 2004 РОКУ

1. Папір

Банкнота надрукована на папері коричневого відтінку, який відповідає переважачому кольору зображень, що є на банкноті.

2. Водяний знак

Зображення в різних точках портрета, що повторює портрет, надрукований на лідьовому боці Банкноти, утворене внутрішньою структурою паперу, видиме під час розглядання банкноти проти світла і розташоване у асиметричному місці. Світлий елемент водяного знака у вигляді цифрового позначення номіналу.

3. Рельєфні зображення

Графічні елементи на лідьовому боці Банкноти, які виконані спеціальним друком, фарба яких виступає над поверхню паперу і шорсткість яких відчувається на дотик: а) позначення для сліпих; б) портрет; в) написи; г) бар'єр; д) цифрове позначення номіналу.

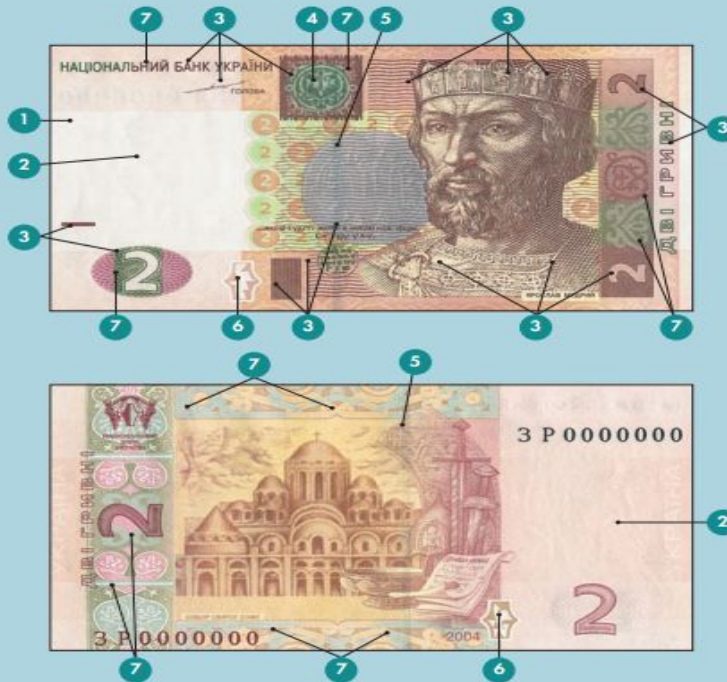
4. Латентне (приховане) зображення

Зображення цифрового позначення номіналу, що видима під час розглядання банкноти під гострим кутом зору до джерела світла.

5. Захисна кодівана стрічка

Повністю занурена в товщу паперу поперемна стрічка, на якій розміщено прозорі зображення у прямокутні та перекручені вигляді: "2 ГРН", тризуб та підрисоване цифрове позначення номіналу "2".

6. Маскрівний елемент (суміщеня зображення)

Зображення, що виконані в одному місці на лідьовому (а) та зворотному (б) боці Банкноти, під час розглядання яких проти світла (а) з лідьового боку проглядає літера "У".

7. "Орловський" друк

Вид спеціального друку, який утворює зображення, що виконані фарбами різного кольору з різкою зміною одного кольору на інший без розривів і змінень графічних елементів цих зображень (ліній, точок).

Розмір банкноти (63 x 118) мм

На банкноті розміщені інші елементи захисту, що визначаються візуально під час збільшення зображення (позитив та негатив зображення мікротекстів), та елементи, що визначаються магнітними детекторами і за допомогою приладів в ультрафіолетових, інфрачервоних променях, а також детекторами сортувальних машин.

ДО УВАГИ НАСЕЛЕННЯ!

У РАЗІ ВІДСУТНОСТІ НА БАНКНОТІ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ АБО ЇХ НЕВІДПОВІДНОСТІ ВКАЗАНИМ ВИНСГАМ, БАНКНОТУ СЛІД ПЕРЕД'ЯВИТИ В УСТАНОВУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ АБО МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

www.bank.gov.ua

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 5 ГРИВЕНЬ ЗРАЗКА 2004 РОКУ

1. Папір

Банкнота надрукована на папері синього відтінку, який відповідає паравискозному кольору зображення, що є на банкноті.

2. Водяний знак

Зображені в різних тонах портрети, що повторюють портрет, надрукований на лицьовому боці банкноти, утворене внутрішньою структурою паперу, видиме під час розгляду банкноти проти світла і розташоване у встановленому місці. Світлий елемент водяного знака у вигляді цифрового позначення номіналу.

3. Рельєфні зображення

Графічні елементи на лицьовому боці банкноти, які виконані спеціальним друком, фарба яких виступає над поверхню паперу і шершавість якої відчувається на дотик: а) позначення для сліпих; б) портрет; в) написи; г) логотип; д) цифрове позначення номіналу.

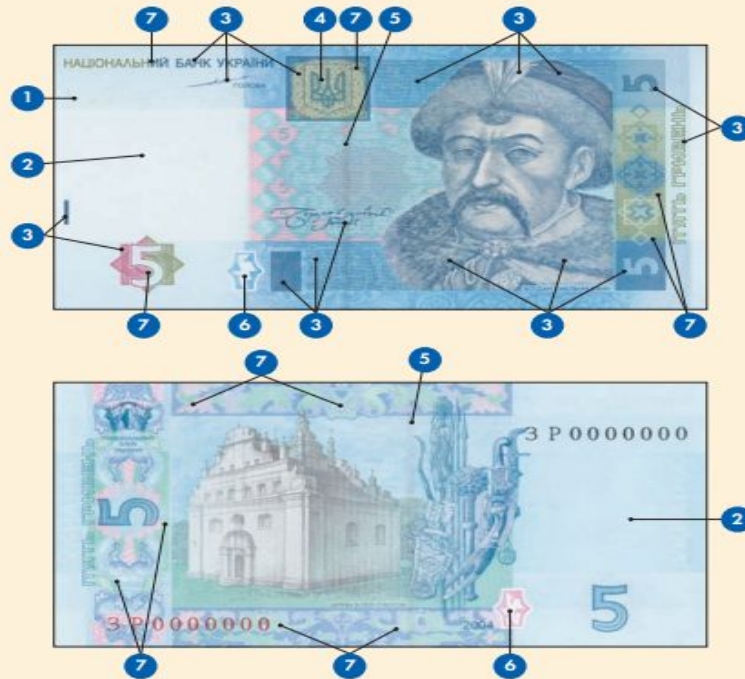
4. Латентне (приховане) зображення

Зображення цифрового позначення номіналу, що видиме під час розгляду банкноти під гострим кутим зору до джерела світла.

5. Захисна кодована стрічка

Повністю занурена в товщу паперу полімерна стрічка, на якій розміщено прозорі зображення у прямокутній та переривчастій формі: "5 ГРН", трикутник та піксельне цифрове позначення номіналу "5".

6. Наскрізьний елемент (суміщене зображення)

Зображення, що відображені в одному місці на лицьовому (а) та зворотному (б) боках банкноти, під час розгляду якої проти світла (а) з лицьового боку проглядає логотип "У".

7. "Орловський" друк

Вид спеціального друку, який утворює зображення, що виконані фарбами різного кольору з різкою зміною одного кольору на інший без розривів і зміщень графічних елементів цих зображень (ліній, площин).

Розмір банкноти (63 x 118) мм

На банкноті розміщені інші елементи захисту, що визначаються візуально під час збільшення зображення (позитива та негатива зображення мікротекстів), та елементи, що визначаються магнітними детекторами і за допомогою приладів в ультрафіолетових, інфрачервоних променях, а також детекторами сортувальними машинами.

ДО УВАГИ НАСЕЛЕННЯ!

У РАЗІ ВІДСУТНОСТІ НА БАНКНОТІ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ АБО ІХ НЕВІДПОВІДНОСТІ ВКАЗАНИМ ВИМОГАМ, БАНКНОТУ СЛІД ПРІДВІВТИ В УСТАНОВУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ АБО МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

www.bank.gov.ua

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 10 ГРИВЕНЬ ЗРАЗКА 2004 РОКУ

1. Папір

Банкнота надрукована на папері червоно-малинового відтінку, який відповідає переважному кольору зображення, що на банкноті.

2. Водяний знак

Зображення в різних тонах портрета, що повторює портрет, надрукований на лицьовому боці банкноти, утворене внутрішньою структурою паперу, видиме під час розглядання банкноти проти світла і розташоване у вертикальному напрямку. Світлий елемент водяного знака у вигляді цифрового позначення номіналу.

3. Рельєфні зображення

Графічні елементи на лицьовому боці банкноти, які виконані спеціальним друком, фактура яких виступає над поверхню паперу і шорсткість яких відчужається на дотик: а) позначення для сліпих; б) портрет; в) написи; г) бар'єр; д) цифрове позначення номіналу.

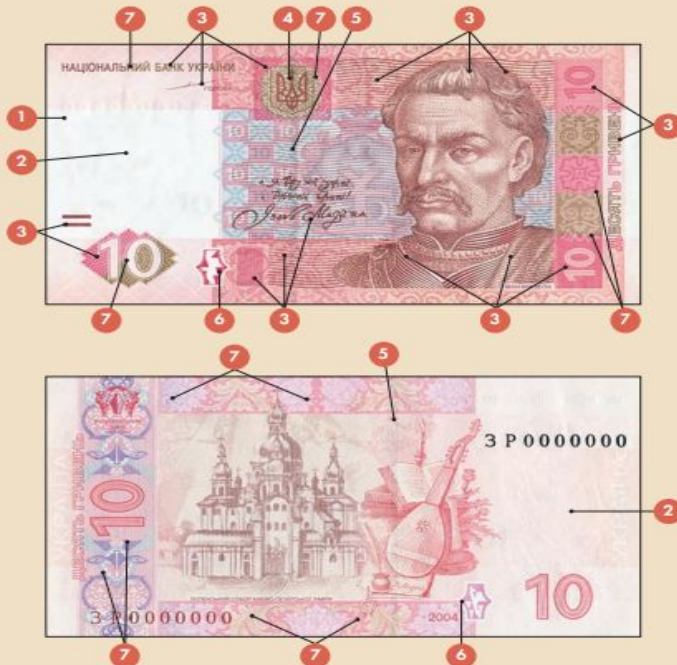
4. Латентне (приховане) зображення

Зображення цифрового позначення номіналу, що видиме під час розглядання банкноти під гострим кутком зору до джерела світла.

5. Захищена кодована стрічка

Повністю закручена в товщу паперу полімерна стрічка, на якій розташовано прозорі зображення у прямому та зворотному вигляді: "Ю ГРН", тиснутий та відкріслений цифрово позначення номіналу "10".

6. Наскрізний елемент (суміщене зображення)

Зображення, що виконані в одному місці на лицьовому (а) та зворотному (б) боках банкноти, під час розглядання яких проти світла (а) з лівого боку проти світла (б) з правого боку протидас літера "У".

Розмір банкноти (66 x 124) мм

На банкноті розміщені інші елементи захисту, що визначаються візуально під час збільшення зображення (позитив та негатив зображення мікротексту), та елементи, що визначаються малими детекторами і за допомогою приладів в ультрафіолетових, інфрачервоних променях, а також детекторами сортувальних машин.

7. "Орловський" друк

Вид спеціального друку, який утворює зображення, що виконані фарбами різного кольору з різною змінною одного кольору на інший без розривів і зміщене графічне елементи цих зображень (ліній, площин).

ДО УВАГИ НАСЕЛЕННЯ!
У РАЗІ ВІДСУТНОСТІ НА БАНКНОТІ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ АБО ІХ НЕВІДПОВІДНОСТІ ВКАЗАНИМ ВИНОКАМ, БАНКНОТУ СЛІД ПРЕД'ЯВИТИ В УСТАНОВУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ АБО МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

www.bank.gov.ua

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 50 ГРИВЕНЬ ЗРАЗКА 2004 РОКУ

1. Папір

Банкнота надрукована на папері фідатового вістря, який відзначає першоначиним кольору зображень, що є на банкноті.

2. Водяний знак

Зображення в різних тонах портрета, що повторює портрет, надрукований на лицьовому боці банкноти, утворене внутрішньою структурою паперу, виконане під час розподілення банкноти проти світла і розташоване у встановленому місці. Світлий елемент водяного знака у вигляді цифрового позначення номіналу.

3. Рельєфні зображення

Графічні елементи на лицьовому боці банкноти, які виконані спеціальним друком, фарба яких виступає над поверхню паперу і шорсткість яких відчувається на дотик: а) позначення для сліпих; б) портрет; в) написи; г) логотип.

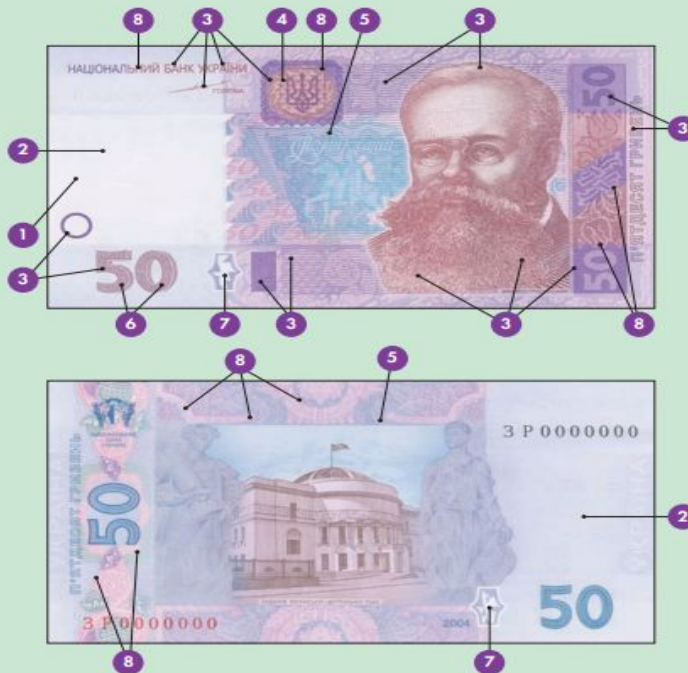
4. Латентне (приховане) зображення

Зображення цифрового позначення номіналу, що видно під час розподілення банкноти під гострим кутом зору до джерела світла.

5. Захисна кодова стрічка

Повністю закрита в тонку паперу полімерна стрічка, на якій розміщено прозорі зображення у прямому та перевернутому вигляді: "50 Грн", тризуб та підкреслене цифрове позначення номіналу "50". Стрічка має код для визначення автентичності справжності та номіналу банкнот.

6. Оптично-змінна фарба

Цифрове позначення номіналу, надруковане фарбою, що змінює свій колір під час розподілення банкноти під різними кутами зору: мліно-ново-фіолетовий – під час розподілення цифро "50" вертикально до поверхні зображення; олівиково-зелений – під час розподілення із під гострим кутом.

7. Накрісний елемент (суміщене зображення)

Зображення, що виконане в одному місці на лицьовому (а) та зворотньому (б) боці банкноти, під час розподілення яких проти світла (а) з лицьового боку пролидає літера "У".

8. "Орловський" друк

Вся спеціального друку, який утворює зображення, що виконані фарбами різного кольору з різкою зміною одного кольору на інший без розривів і зміцень графічних елементів цих зображень (ліній, площин).

Розмір банкноти (72 x 136) мм

На банкноті розміщені інші елементи захисту, що визначаються візуально під час збільшення зображення (позитив та негатив зображення мікротекста), та елементи, що визначаються магнітними детекторами і за допомогою приладів в ультравіолетових, інфрачервоних променях, а також детекторами сортувальних машин.

ДО УВАГИ НАСЕЛЕННЯ!

У РАЗІ ВІДСУТНОСТІ НА БАНКНОТІ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ АБО ЇХ НЕВІДПОВІДНОСТІ ВКАЗАНИМ ВИМОГАМ, БАНКНОТУ СЛІД ПРЯМІ ВІДДАТИ В УСТАНОВУ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ АБО МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
www.bank.gov.ua

ПРОТИ СВІТЛА

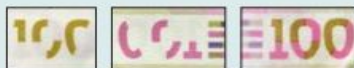
1. Водні знаки: багатотонний водняний знак – портретне зображення Тараса Шевченка та світлий елемент водяного знака – зображення цифрового позначення номіналу (розміщено вертикально в правій нижній частині багатотонного водяного знака).

2. Повністю занурена в товщу паперу захисна стрічка, на якій за допомогою збільшувального скла можна побачити зображення у прямому та перевернутому вигляді: "100 ГРН", елемент малого Державного Герба України (тризуб) і підкреслене цифрове позначення номіналу "100".

3. Наскрізний елемент – зображення цифрового позначення номіналу "100", усі елементи якого збігаються та доповнюють один одного під час розглядання банкноти проти світла.

ПРИ ЗМІНІ КУТА НАХИЛУ БАНКНОТИ

4. "Вікнона" (частково введена в товщу паперу) захисна стрічка коричневого кольору з яскраво вираженим кінематичним ефектом. Стрічка містить зображення числового позначення номіналу та графічного знака гривні. При зміні кута нахилу банкноти змінюється напрямок руху фонових зображення стрічки.

5. Елемент SPARK – оптично-змінне зображення палітри, яке має кінематичний ефект. При зміні кута нахилу банкноти на длянках зображення спостерігаються поступові переходи від золотистого кольору до зеленого.

6. Латентне зображення (зображення цифрового позначення номіналу – "100"): цифри видимі під час розглядання банкноти на рівні очей проти світла під гострим кутом: темні на світлому фоні – при розгляданні банкноти з довгої сторони, світлі на темному фоні – при розгляданні банкноти з короткої сторони.

НА ДОТИК

7. Рельєфні елементи зображень, шорсткість яких відчувається на дотик; для прикладу наведені збільшені зображення: а) написи та зображення; б) елемент для людей з послабленим зором; в) фрагмент портрета.

а)

а)

а)

а)

б)

в)

ПРИ ЗБІЛЬШЕННІ

8. Микротекст – написи, що повторюються, і які можна прочитати за допомогою збільшувального скла.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

БАНКНОТА НОМІНАЛОМ 500 ГРИВЕНЬ БРАЗКА 2006 РОКУ

1. Папір

Банкнота надрукована на папері бежевого відтінку, який відповідає переважному кольору зображень, що є на банкноті.

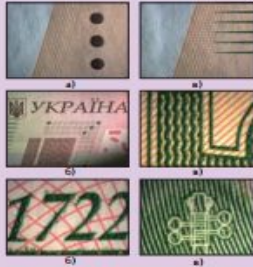
2. Водяний знак

Зображення в різних тонах портрета, що повторює портрет, надрукований на лицьовому боці банкноти, утворене внутрішньою структурою паперу, яким під час розглядання банкноти проти світла і розташоване у встановленому місці. Світлий елемент водяного знака у вигляді графічного знака гривні.

3. Рельєфні зображення

Графічні елементи на лицьовому боці банкноти, які виконані спеціальним друком, фарба яких виступає над поверхню паперу і шорсткість яких відрізняється на дотик: а) позначення для сліпих; б) напис; в) лінії.

4. Латентне (приховане) зображення

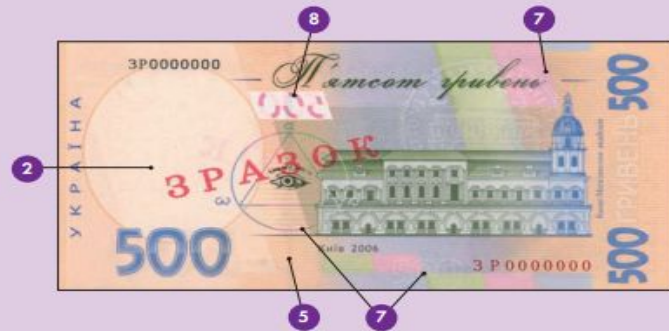
Зображене цифрового позначення номіналу, що видно під час розглядання банкноти під гострим кутом зору до дзеркала світла.

5. Захисна кодована стрічка

Повністю закрита в тобому паперу полімерна стрічка, на якій розміщено прозорі зображення у прямому та перевернутому вигляді: "500 ГРН", трикутні та квадратні цифрові позначення номіналу "500".

Стрічка має код для визначення детекторами справності та номіналу банкнот.

6. Оптично-змінна фарба

Малюнок у вигляді ромба, надрукований фарбою, що змінює свій колір під час розглядання банкноти під різним кутами зору: бузковий (малиново-фіолетовий) – під час розглядання малюнка перпендикулярно до поверхні зображення; огниво-во-зелений – під час розглядання його під гострим кутами.

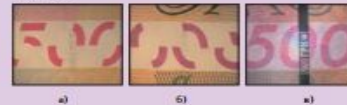
7. "Орловський" друк

Вид спеціального друку, який утворює зображення, що виконані фарбами раного кольору з різною кількістю окремих кольорів на явний без розривів і зміщень графічних елементів цих зображень (ліній, площей).

8. Наскріпний елемент (суміщене зображення)

Зображення, що виконані в одному місці на лицьовому (а) та зворотньому (б) боці банкноти, під час розглядання яких проти світла (а) з лицьового боку проглядає цифрове позначення номіналу "500".

Розмір банкноти (75 x 154) мм

На банкноті розміщені інші елементи захисту, що визначаються візуально під час збільшення зображення (позитива та негатива зображення мікротекстів), та елементи, що визначаються магнітними детекторами і за допомогою приладів в ультрафіолетових, інфрачервоних променях, а також детекторами сортувальних машин.

ДО УВАГИ КОРИСТУВАЧІ!

У РАЗІ ВІДСУТНОСТІ НА БАНКНОТІ ЗАХИСНИХ ЕЛЕМЕНТІВ АБО ЇХ НЕВІДПОВІДНОСТІ ВКАЗАНИМ ВИМОГАМ, БАНКНОТУ СЛІД ПРЯМІТИ У ВІДПОВІДНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ АБО УПРАВЛІННЯ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНЬХ СПРАВ УКРАЇНИ

www.bank.gov.ua